

NEMÁTE CELIAKIU?

ČO JE CELIAKIA?

Celiakia je ochorenie postihujúce súčasne mnohé orgány. Jedná sa o chronické autoimunitné ochorenie, kedy po pôsobení lepku (gluténu) dochádza k poškodeniu sliznice tenkého čreva. Lepok (glutén) je bielkovina nachádzajúca sa v obilninách ako pšenica, jačmeň, raž, kontaminovaný ovos a vo všetkých výrobkoch z nich vyrobených, alebo do ktorých boli tieto obilniny pridané ako súčasť prídavných látok. Ide o celoživotné a geneticky podmienené ochorenie, kedy jedinou možnou liečbou je vynechanie lepku z jedálنیčku pacienta. Celoživotná prísna bezlepková diéta vedie k vymiznutiu príznakov a predchádza rizikám, ktoré sú s touto diagnózou spojené.

Pridajte sa k nám na www.facebook.com/BEZlepku.sk

DIAGNOSTIKA OCHORENIA

Prvým krokom v rámci diagnostiky celiakie je podozrenie lekára na celiakiu na základe klinických ťažkostí pacienta a serologické vyšetrenie, kedy sa z krvi stanovujú špecifické markery poukazujúce na toto ochorenie. V prípade že sú krvné testy pozitívne, pacient musí absolvovať enterobiopsické vyšetrenie u gastroenterológa, tzv. „hadicu“, kedy sa pacientovi odoberá vzorka zo sliznice tenkého čreva. Doplnkovou diagnostickou metódou je vyšetrenie špecifických antigénov HLA DQ2 a DQ8, ktorých prítomnosť naznačuje genetickú predispozíciu pre celiakiu. Nakoľko sa jedná o genetické ochorenie, každý pacient by mal svojmu obvodnému lekárovi oznámiť, že sa u jeho prvostupňového príbuzného celiakia vyskytla. Podľa ESPGHAN 2012 (Európska spoločnosť pre pediatrickú gastroenterológiu, hepatológiu a výživu) je možný, podľa prísnych diagnostických kritérií, výsledkov, stanoviť u pacienta v detskom veku diagnózu celiakie aj iným spôsobom. Tento spôsob môže navrhnúť po dohode s rodičmi len pediatrický gastroenterológ. Na základe sčítavania dispenzarizovaných celiatikov v gastroenterologických ambulanciách na Slovensku je dnes k 31.12.2019 známych 22 735 pacientov. Predpokladá sa však, že ich celkový počet je oveľa vyšší. Ten rozdiel predstavujú ľudia, ktorí o svojej diagnóze zatiaľ ešte stále nevedia...

Medzinárodný deň celiakie si pripomíname každý rok 16. mája. Tento sviatok sa oslavuje od roku 2003 a má za úlohu zvýšiť povedomie o tomto celoživotnom ochorení, ktoré postihuje približne 1 % obyvateľov. Vzhľadom k tomu, že len asi každý desiaty človek trpiaci celiakiou o svojej diagnóze vie, je dôležité venovať sa šíreniu informácií nielen medzi odbornou verejnosťou, ale aj tou laickou.

PRÍZNAKY CELIAKIE

V detskom veku je to predovšetkým celkové neprospievanie (výška, hmotnosť), opakované bolesti brucha, vracanie alebo hnačky. U dospelých sa okrem tráviacich ťažkostí stretávame častejšie s prejavmi mimo tráviaci trakt ako únava, psychické poruchy, anémia z nedostatku železa, rednutie kostí, poruchy menštruácie, problémy s otehotnením, kožné vyrážky, zápaly kĺbov, defekty zubnej skloviny. Čoraz častejšie sa jedná o úplne bezpríznakových pacientov, ktorí nemajú žiadne ťažkosti a celiakia im bola diagnostikovaná náhodne, alebo v rámci skríningu príbuzných pacientov s celiakiou.

RIZIKÁ PRI OMEŠKANÍ DIAGNOSTIKY

Neliečená celiakia vedie k chronickému deficitu živín ale tiež malígnym ochoreniam ako napr. karcinómy tenkého čreva, sliznice úst a pažeráka a tzv. non-Hodgkinov lymfóm (rakovina lymfatických uzlín). Pacienti s celiakiou majú taktiež zvýšené riziko ďalších autoimunitných ochorení ako cukrovka I. typu, alebo ochorenie štítnej žľazy.

GENERÁLNY PARTNER

HLAVNÝ PARTNER

PARTNERI

MEDIÁLNY PARTNER

BezLepku.sk

Pravda

CELIATICI ČAKAJÚ NA SVOJU DIAGNÓZU

POMÔŽETE IM?

Na Slovensku je ešte stále veľa nediagnostikovaných celiatikov

RIZIKÁ PRI OMEŠKANÍ DIAGNOSTIKY

Medzi asociované choroby a zároveň aj prejavy celiakie patrí najčastejšie anémia, osteoporóza, poruchy fertility, kožné ochorenie Duhringová herpetiformná dermatitída a autoimunitné ochorenia ako Diabetes mellitus I. typu, Autoimunitná tyreoiditída, alebo Juvenilná artritída. Neliečená celiakia zvyšuje nebezpečenstvo malígnych ochorení, ako sú adenokarcinóm tenkého čreva, orofaryngeálny a esofageálny karcinóm a non-Hodgkinov lymfóm.

VAROVNÉ SIGNÁLY CELIAKIE

Nakoľko sa jedná o multiorgánové ochorenie, prejavy celiakie môžu byť veľmi variabilné. U detí sa častejšie vyskytujú prejavy týkajúce sa tráviaceho traktu, u dospelých sa stretávame častejšie s prejavmi mimo tráviaci trakt. V poslednej dobe sa však čoraz častejšie stretávame s asymptomatickými pacientmi, ktorí boli diagnostikovaní v rámci rôznych iných vyšetrení, eventuálne v rámci skríningu príbuzných pacientov s celiakiou, nakoľko sa jedná o geneticky podmienené ochorenie.

DOSPELÍ

- Chronická hnačka a brušný diskomfort
- Obstipácia
- Pokles hmotnosti
- Malabsorpčný syndróm
- Únava alebo malátnosť
- Osteoporóza
- Infertilita, u žien amenorea
- Neuropatie
- Sideropenická anémia
- Zvýšené pečňové testy
- Psychické problémy, schizofrénia, depresie
- Diabetes mellitus I. typu, Autoimunitná tyreoiditída
- Autoimunitná Hepatitída a iné autoimunitné ochorenia
- M. Down, syndróm IgA imunodeficiencie a iné
- Nádorové ochorenia tráviaceho traktu

DETI

- Neprospievanie (nepriberanie na váhe alebo porucha rastu)
- Vracanie, hnačky, nafukovanie, opakujúca sa bolesť brucha, obstipácia
- Anémia, zvýšené pečňové testy
- Avitaminózy (A, E, B, D3, K), nedostatok zinku, vápnika, kyseliny listovej
- Duhringova choroba, ekzémy, psoriáza, alergie, astma, epilepsia (nereagujúca na liečbu)

GENERÁLNY PARTNER

HLAVNÝ PARTNER

PARTNERI

MEDIÁLNY PARTNER

BezLepku.sk

Pravda